

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

शासन निर्णय, क्रमांक : वेतन २००६/ (८७/०६) / मशि-३

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक : १७ फेब्रुवारी, २००७

पहाडे : शासन निर्णय, शालेय शिक्षण विभाग, क्रमांक पीआरई १०९६/१३१९/प्राशि-१

दिनांक ३० मे १९९७

प्रस्तावना : राज्यातील अशासकीय अनुदानित महाविद्यालयातील व अकृषी विद्यापीठातील अनुदानित शिक्षक आणि शिक्षकेतर कर्मचा-यांना अनुक्रमे विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण आणि शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण यांचेकडून शासन निर्णय, दिनांक ३ ऑक्टोबर, १९७९ व दिनांक २९ डिसेंबर, १९९९ मध्ये विहित केलेल्या कार्यपद्धतीनुसार वेतन अदायगी केली जाते. या पद्धतीमध्ये मोठ्या प्रमाणात कालापव्यय होतो आणि वेतन अदायगीमध्ये विविध टप्पे येतात. त्यामुळे सहसंचालकांकडून महाविद्यालयांना वेतनाच्या रकमेचे धनादेश व धनाकर्ष वेळेत वितरित करण्यामध्ये ब-याच अडचणी येतात. सध्याच्या पद्धतीमध्ये कोषागारातून वेतन देयक मंजूर झाल्यावर विभागीय सहसंचालकांच्या स्वीय प्रपंची खात्यात वेतन देयकाची रक्कम जमा केली जाते. त्यानंतर संबंधित प्राचार्याच्या नावे धनादेश/धनाकर्ष तयार करून ते वितरित केले जातात. ज्या बँकेमध्ये शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचा-यांची खाती आहेत, तेथे हा धनादेश /धनाकर्ष जमा केला जातो आणि भविष्य निर्वाह निधीची वर्गणीची व कर्जाच्या परतफेडीच्या हप्त्याची रक्कम महाविद्यालयाच्या प्राचार्यांकडून विभागीय सहसंचालक कार्यालयास धनाकांड्वारे जमा केली जाते. या पद्धतीत बदल करून शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागाकडे असलेल्या वेतन पथकांच्या धर्तीवर उच्च शिक्षण संचालनालयांतर्गत येणा-या महाविद्यालयातील व विद्यापीठातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचा-यांच्या वेतन अदायगीसाठी वेतन पथकाची स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विद्याराधीन होती.

शासन निर्णय : वेतन अदायगीमधील विलंब दूर करण्यासाठी, वेतनाच्या अदायगीत अचूकता व कार्यक्षमता आणण्यासाठी प्रत्येक विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण यांच्या कार्यालयात वेतन पथक स्थापन करण्यास शासनाची मंजूरी देण्यात येत आहे. वेतनाग्रथकाची रचना खालीलप्रमाणे राहील :-

अ.क्र.	पदनाम	पदसंख्या
१.	प्रशासन अधिकारी	१
२.	वरिष्ठ लेखा अधिकारी	१
३.	लेखापाल	--
४.	वरिष्ठ लिपिक	२
५.	कनिष्ठ लिपिक	३
६.	सेवक	१
	एकूण	९

२. वेतनपथकाची कार्यकक्षा व कार्यपद्धती सोबतच्या परिशिष्टात दिल्यानुसार असेल.

३. वेतन पथकातील वरील पदांवर शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण हे विभागीय सहसंचालकांच्या आस्थापनेवर सध्या कार्यरत असलेल्या कर्मचा-यांतून निवड करून नियुक्ती करतील. त्यामुळे या निमित्ताने कोणताही अतिरिक्त आर्थिकभार शासनावर पडणार नाही.

४. रांगाळक, उच्च शिक्षण यांनी वेतन गणकाद्वारे बँकेमार्फत वेतन अदा करण्यासाठी प्रसरावित केल्याप्रमाणे घें न ऑफ महाराष्ट्र या बँकेची या कामासाठी निवड करण्यात येत असून या वेतन पथकाद्वारे बँकेमार्फत वेतन अनायगीसाठी शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे.

५. बँक ऑफ महाराष्ट्र या बँकेबाबर योग्य तो करारनामा करण्यासाठी संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणी यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे. तथापि सदरच्या करारनाम्याबर स्वाक्षरी करण्यापूर्वी हा करारनामा शासनाकडून भाग्य करून घोष्यात यावा.

६. बँक ऑफ महाराष्ट्रच्या संबंधित शाखेत वेतन पथकाचे आहरण व संवितरण अधिकायांनी त्यांच्या पदनामाने चालू (Current) खाते शून्य रकमेने (Zero Balance) उघडावयाचे आहे. कार्यालयातील कर्मचा-यांना आहरण व संवितरण (अ.व सं.) अधिकायांच्या बँकेतच शून्य रकमेने वेतन बचत खाते उघडणे किंवा पे ऑर्डरद्वारे वेतन स्विकारून त्यांच्या पसंतीच्या कोणत्याही बँकेतील खात्यात पे ऑर्डर जमा करणे हे पर्याय उपलब्ध असतील. पे ऑर्डरद्वारे वेतन स्विकारल्यानंतर संबंधित कर्मचारी त्यांच्या पसंतीच्या बँकेत त्यांच्या खात्यात वेतन व भत्याप्रित्यर्थ स्विकारलेली पे ऑर्डर जमा करू शकतो. तथापि असेही नमूद करण्यात येत आहे की, जर कर्मचा-यांनी आहरण व संवितरण अधिकायाचे खाते असलेल्या बँकेतच वेतन बचत खाते उघडले तर त्यांना आहरण व संवितरण अधिकायाने जमा केलेला एकत्रित वेतन व भत्याचा धनादेश बटल्याबाबर वेतन व भत्याची रक्कम त्वरित मिळू शकेल. कर्मचायांने दुसरा पर्याय निवडल्यास त्यांना वेतन व भत्ते मिळण्यास काहीसा विलंब होऊ शकतो. ज्या शहरांमध्ये इ.रो.एस.सुविधेद्वारे वेतन व भत्याचे वितरण करण्याचे बँक ऑफ महाराष्ट्रने गान्य केले आहे. अशा ठिकाणी आहरण व संवितरण अधिकारी इ.एस.एस.द्वारे वेतन व भत्याचे वितरण करू शकतील. त्यासाठी भारतीय रिझार्व बँकेने विहित केलेली कार्यपद्धती लागू असेल.

७. आहरण व संवितरण अधिकायाने त्यांच्या कार्यालयातील कर्मचाऱ्यांच्या वेतनाचा धनादेश कोषागारकडून प्राप्त झाल्यानंतर सदर धनादेश बँकेतील वरीलप्रमाणे पदनामाने उघडलेल्या स्वतःच्या चालू खात्यात जमा करावा, तसेच धनादेशाबाबर कर्मचाऱ्यांचे नांव, पदनाम, बँक खाते क्रमांक, संबंधित महिन्याची कर्मचाऱ्यांच्या खात्यात जमा करावयाची वेतनाची रक्कम, इत्यादि तपशिल बँकेला त्यांच्या गरजेनुसार त्यांनी विहित केलेल्या नमुन्यात हार्डकॉपीवर शक्यतो फ्लॉपीसह/ पेन ड्राईव्हवर उपलब्ध करून द्यावा. कर्मचाऱ्यांना उपलब्ध असलेल्या वरील पर्यायांसाठी बँक मागणी करत असल्यास स्वतंत्र हार्डकॉपीवर शक्यतो फ्लॉपीसह/ पेन ड्राईव्हसह पर्यायनिहाय आहरण व संवितरण अधिकायांने माहिती उपलब्ध करून द्यावी. धनादेश जमा केल्यानंतर बँकेने तो तात्काळ वटण्यासाठी पाठविणे आवश्यक आहे. तथापि बँकेत सदर धनादेश केंव्हा जमा केला जातो त्यावर तो वटण्यास किंती कालावधी लागेल हे ठरू शकते. उदा० हाय क्लॅप्टू धनादेश असल्यास व तो सकाळी १० ते १०.३०च्या दरम्यान सादर झाल्यास तो त्याच दिवशी वटला जाईल. अशा पद्धतीने धनादेश वटल्यानंतर आहरण व संवितरण अधिकायाने हार्डकॉपी/ फ्लॉपीवर/पेन ड्राईव्हवर उपलब्ध करून दिलेल्या उपरोक्त तपशिलानुसार संबंधित कर्मचाऱ्यांच्या वेतन बचत खात्यात वँड: वेतनाची रक्कम जमा करील किंवा कर्मचाऱ्यांच्या नावांने पे ऑर्डर देईल. सदर योजना रोख रकमेची हाताळणी कळी व्हावी व बँक कॅश ट्रान्झॉक्शन टॅक्स (TCA) भरावा लागू नये या उद्देशाने सुरू करण्यात आलेली असल्याने आहरण व संवितरण अधिकारी किंवा बँकेने रोखीने व्यवहार करू नये अशा स्पष्ट सूचना देण्यात येत आहेत.

८. ज्या कर्मचाऱ्यांनी पे ऑर्डरद्वारे वेतन स्विकारला असेल त्यांना वगळून उर्वरित कर्मचाऱ्यांनी म्हणजेच ज्यांनी आ.व सं. अधिकाऱ्याचे खाते असलेल्या बँकेतच वेतन बचत खाते उघडले असेल किंवा योजनेत सामील असलेल्या कोणत्याही एका बँकेत वेतन बचत खाते उघडले असेल त्यांना त्यांचे वेतन सुलभ व शिघ्रतेने उपलब्ध होण्यासाठी बँकेने विनाशुल्क ए.टी.एम. कार्ड/डेबिट कार्ड, बँकेच्या बचत खात्यासाठी विहित असलेल्या संख्येची धनादेश पुस्तिका व खात्यातील व्यवहारांचे मासिक विवरणपत्र अथवा पासबुक देणे बँकावर बंधनकारक आहे. याव्यतिरिक्त सदर खाते हे वेतन बचत खाते असल्याने या खात्यात शून्य किमान रक्कम शिल्लक असण्याची सुविधा योजनेतील बँका कर्मचाऱ्यांना उपलब्ध करून देणार आहेत. त्याचप्रमाणे आहरण व संवितरण अधिकाऱ्याचे चालू खाते देखिल शून्य रकमेने उघडता येईल, खात्यात शून्य किमान रक्कम शिल्लक असण्याची मुभा असेल, निःशुल्क धनादेश पुस्तिका व बँकेतून केलेल्या व्यवहारांचे मासिक विवरणपत्र दिले जाईल तसेच या कुठल्याही व्यवहारांसाठी शुल्क आकारले जाणार नाही.

९. अधिकाऱ्यांनी/कर्तव्यांनी उपरोक्त कोणत्याही पद्धतीने वेतन स्थिकारण्याचे मान्य केल्यानंतर वेतन वितरित केल्याचे व त्यांनी वेतन स्थिकारले आहे यासाठी ऑफिचिनल रोलवर राही करणे बंधनकारक आहे.

१०. आहेरण व संवितरण अधिकाऱ्याच्या चालु खात्यातील व्यवहार व कार्यालयीन रोखवही (कॅशबुक) याचा मेळ घेणे सुकर व्हावे म्हणून बँक खात्यावर मागील महिन्यात झालेल्या व्यवहाराचे मासिक विवरणपत्र संबंधित देकेच्या शाखेने वेतन पथकास पाठविणे आवश्यक राहील.

११. नियंत्रक अधिकाऱ्यांनी प्रत्येक कार्यालयाच्या निरीक्षणाचे वेळी बँक खात्यातील व्यवहारासंगंधी सख्तोत्तम पतासणी करावी व सदर बँकेचे व्यवहार विहित पद्धतीने झाल्याची वैयक्तिक खात्री करावी.

१२. बँक किंवा बँकेच्या शाखेकडून त्यांच्या चुकीपुढे वेतन व भत्याचे अतिप्रदान झाल्याने जर शासनास नुकसान झाले तर त्या रकमेची भरपाई बँक करेल.

१३. "बँकेमार्फत वेतन व भत्यांचे प्रदान" या योजनेखाली आहेरण व संवितरण अधिकाऱ्याच्या चालु खात्यासाठी संबंधित बँकांकडून देण्यात येणा-या कोणत्याही सेवा व सुविधेसाठी बँक कोणतेही आकार लावणार नाही.

१४. या योजने अंतर्गत डिडिओ अकाउन्ट उघडणे, सदर अकाउन्ट कार्थान्वित करणे तसेच शासकीय कर्मचाऱ्यांचे मासिक वेतन व भत्यांच्या पेस्टऑर्डर प्रदान करणे या प्रयोजनांसाठी व तत्संबंधीच्या आवश्यक त्या रक्व कार्यवाहीसाठी बँकेला कोणतेही अभिकर्ता शुल्क (एजन्सी चार्जेस/कोणताही आकार) मंजूर केले जाणार नाहीत.

१५. सर्व संबंधित कर्मचाऱ्यांची बँकेत खाती उघडल्यावर व सर्व औपचारिक तथारी पूर्ण झाल्यावर, वेतन पथकाच्या कार्यान्वयनासाठी संचालक, उच्च शिक्षण स्वतंत्रपणे आदेश निर्गमित करतील.

१६. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सल्लामसलतीनंतर व त्या विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ४१८/२००६/ व्यय-५, दिनांक : २२.६.२००६ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

१७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या या www.maharashtra.gov.in वेबसाईटवर उपलब्ध असून त्याचा संकेतांक क्रमांक २००७०२१७१६२७१००१ हा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अरविंद चौधरी)

सहसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- (१) शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
- (२) सर्व विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य,
- (३) कुलसचिव, सर्व विद्यापीठे, महाराष्ट्र राज्य,
- (४) महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर,
- (५) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर,
- (६) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
- (७) जिल्हा कोषागार अधिकारी, पुणे/ कोल्हापूर/ औरंगाबाद/ जळगाव/ अमरावती/ नागपूर/ नांदेड,
- (८) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
- (९) प्राचार्य, सर्व अशासकीय अनुदानित महाविद्यालये (विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण यांचेमार्फत),
- (१०) निवड नस्ती मंशा-३

D:\PPA\Jt Secy\G Rms\3\6a-6b-vetus padhak-revsl.doc

वक्त अधिकारी, तांत्री-३, उच्च व तंत्र विभाग, गोंगा वरीम संकेतांकाच्या इनुंपांगे
शासनाचा संकेतांकाचा उत्तमता असेही.

परिशिष्ट

◆ वेतनपथक - उच्च शिक्षण

वेतनपथकाची कार्यपद्धती व कार्यकक्षा खालीलप्रमाणे असेल :-

- (१) या शासन निर्णयाद्वारे स्थापन करण्यात येणा-या वेतन पथकाच्या कार्यकक्षेत, अशासकीय अनुदानित महाविद्यालयातील शासनमान्य पदावरील मान्यताप्राप्त सर्व कर्मचारी व अधिकारी आणि सर्व अकृषि विद्यापीठातील अधिकारी/ कर्मचारी यांचे वेतन अदा केले जाईल. हे वेतन अदा करतांना कर्मचा-भाऊ भविष्य निर्वाह निश्ची, कर्जाची परतफेड व मान्य असलेल्या वेतनातील कपाती केल्या जातील.
- (२) अशासकीय अनुदानित माध्यमिक शाळातील शिक्षक/ शिक्षकेतर कर्मचा-यांना बँकेमार्फत वेतन व भत्ते प्रदान करण्याबाबतची योजना शासन निर्णय, दिनांक २९ मे, १९७३ नुसार वेतन पथकामार्फत कार्यरत आहे. त्याचपद्धतीवर मान्यताप्राप्त अनुदानित खाजगी महाविद्यालयातील शिक्षक/ शिक्षकेतर कर्मचा-यांचे वेतन बँकेमार्फत देण्याची योजना असित्वात आहे. त्याधर्तीवर ही योजना राबविण्यात येत आहे.
- (३) वेतनपथकातील कामे प्रशासन अधिकारी (उच्च शिक्षण) यांच्या नियंत्रणाखाली करण्यात येणार असून पथकाचे प्रमुख प्रशासन अधिकारी (उच्च शिक्षण) राहतील. अनुदानित अशासकीय महाविद्यालयातील शिक्षक/ शिक्षकेतर कर्मचा-यांचे वेतन, वेतन पथमामार्फत अदा करण्याच्या दृष्टीने विभागीय सहसंचालक यांना वेतन अनुदान देयकावर प्रतिस्वाक्षरी करण्यास संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे हे प्राधिकृत करतील. ज्या अशासकीय अनुदानित महाविद्यालयांना शासनाच्या नियमानुसार १०० टक्के अनुदान अदा करण्यात येते अशा महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी वेतन पथकामार्फत वेतन मिळण्यास पात्र असतील.
- (४) जी विना अनुदानित महाविद्यालये शासनाच्या निकषानुसार १०० टक्के अनुदान मिळण्यास पात्र उत्तील आणि त्यांना प्रत्यक्ष अनुदान अदा करण्यासाठी विहित कार्यपद्धतीनुसार अर्थसंकलपात आर्थिक तंत्रजूद केली जाईल व तसे आदेश निर्गमित केले जातील, अशाच महाविद्यालयातील शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचा-यांचे वेतन वेतनपथकामार्फत अदा केले जाईल.
- (५) सदर वेतन पथक विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण यांच्या कार्यालयात स्थित राहिल. संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे वेतनपथक व त्यामधील कर्मचा-यांच्या कामकाजावर पूर्ण नियंत्रण राहिल.
- (६) वेतनेतर अनुदानाच्या अदायगीबाबत स्वतंत्रपणे आदेश निर्गमित करण्यात येतील.
- (७) अनुदानित महाविद्यालयातील मान्यताप्राप्त अनुदानित वर्ग व अनुदानित विषय विचारात घेऊन त्या महाविद्यालयातील मार्गील वर्षाच्या १ ऑक्टोबरच्या विद्यार्थी संख्येवर विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण हे त्या महाविद्यालयांच्या शिक्षकांचा व शिक्षकेतर कर्मचा-यांचा कार्यभार मंजूर करतील आणि त्याला संचालक, उच्च शिक्षण, पुणे यांची मान्यता प्राप्त करतील. संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी मंजूरी दिलेल्या शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचा-यांचे वेतन, वेतनपथकामार्फत दिले जाईल.

- (८) शासनाने विद्यापीठातील प्रशासकीय व शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचा-यांची जी पदे मंजूर केलेली आहेत, त्यांचेच वेतन, वेतनपथकामार्फत दिले जाईल.
- (९) अशासकीय अनुदानित महाविद्यालयांनी व विद्यापीठांनी प्रत्येक आर्थिक वर्षी चारमाही, आठमाही व अकरामाही अंदाजपत्रकाद्वारे वेतन अनुदानाची मागणी संबंधित वेतनपथकाकडे घेळेच्या आत सादर करावी. वेतनपथकांनी सदर वेतन अनुदानाची मागणी एकत्रित करून ती संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना सादर करावी.
- (१०) ज्या पदांना विभागीय सहसंचालकांनी, विद्यापीठाच्या मागासवर्गीय कक्षाने, विद्यापीठ अनुदानाच्या निकषास अनुसरून व विद्यापीठाने मान्यता दिलेली असेल अशा मंजूर पदांचा वेतन पथकाच्या कार्यक्षेत समावेश होईल. तसेच सदरहू पद विहित पद्धतीनुसार भरलेले असावे.
- (११) अनुदानास पात्र असलेल्या विषयाचे अध्यापन करणा-या मान्यताप्राप्त शिक्षक कर्मचा-यांची वेतन देयके महाविद्यालये व विद्यापीठे संबंधित वेतनपथकास सादर करतील. वेतनपथकामार्फत नियमानुसार मान्यता देऊन संबंधित कर्मचा-याच्या खात्यावर ती रक्कम जमा करण्यात येईल आणि या विषयाची माहिती वेतनपथक महाविद्यालयांचे प्राचार्य व संबंधित विद्यापीठाच्या कुलसचिवांना देईल.
- (१२) ज्या अशासकीय अनुदानित महाविद्यालयाकडे वेतनपथके अस्तित्वात येण्यापूर्वीची वेतन अनुदानाची वसूलपात्र थकबाकी आहे, अशा महाविद्यालयाच्या वेतन अनुदानाचे निर्धारण करून त्यातून वसूलपात्र रक्कम पुढील देय वेतनाच्या अनुदानातून मासिक हप्त्यात वसूल करावी.

◆ भविष्य निर्वाह निधी

- (१) अशासकीय अनुदानित महाविद्यालयातील भविष्य निर्वाह निधीचो वर्गणी जमा करणे, त्याच्या हिशोबाची पावती देणे, भविष्य निर्वाह निधी परतावा, ना-परतावा अग्रीम, अंतिम भविष्य निर्वाह निधी रक्कम देण्याचे काम वेतन पथकामार्फत केले जाईल.
- (२) शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचा-यांचे भविष्य निर्वाह निधी परतावा व ना-परतावा अग्रीम भविष्य निर्वाह निधीतून मंजूर करण्याचे काम वेतनपथकामार्फत केले जाईल.
- (३) विद्यापीठांच्याबाबतीत परतावा व ना-परतावा अग्रीमाचे प्रस्ताव संबंधित विद्यापीठाचे कुलसचिव वेतनपथकास सादर करतील. वेतनपथक संबंधित कर्मचा-यांच्या बँक खात्यावर मंजूर अग्रीमाची रक्कम जमा करतील. वेतनपथक त्या त्या वेळी अशा मंजूरीची माहिती कुलसचिवांकडे अग्रेषित करतील.
- (४) प्रमाणसंहिता नियम १९८४ मधील प्रकरण क्रमांक ६ मधील तरतूदी भविष्य निर्वाह निधीबाबत जशाच्यातशा लागू राहतील. शिक्षक/ शिक्षकेतर कर्मचा-यांच्या वर्गणीची रक्कम वेतनातून कपात केल्यावर एकत्रितपणे चलनाने शासकीय कोषागारात जमा करण्याची कार्यवाही वेतनपथकाकडून केली जाईल.
- (५) संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी विभागीय सहसंचालक, उच्च शिक्षण व वेतन - भविष्य निर्वाह निधी पथक यांच्या कार्यालयाकरीता या अनुंगाने एक सविस्तर नियमावली तयार करून कार्यपद्धती विहित करून द्यावी.